

Наша держава має сьогодні безліч економічних та культурних проблем, розв'язувати які доведеться дітям. Серед найцікавіших і загадковіших явищ природи дитяча обдарованість традиційно займає одне з провідних місць. Проблеми її діагностики і розвитку хвилюють батьків, педагогів, філософів, соціологів та психологів впродовж багатьох сторіч.

Обдарованість як і раніше залишається загадкою для більшості дітей, батьків, педагогів, вчених, суспільства в цілому. На мою думку, збереження й розвиток обдарованості - це проблема ефективної соціалізації молодої людини у суспільстві, а також подальшого розвитку суспільства, реалізації його творчого потенціалу.

Робота з обдарованими дітьми виступає одним з варіантів конкретної реалізації права особистості на індивідуальність. А оскільки школа виявляється не дуже добре пристосованою для тих, хто сильно відрізняється від середнього рівня у бік великих здібностей, оскільки складно перебудувати систему навчання, змінити відношення педагогів до "нестандартних" дітей, школа випробовує особливі потреби в підручниках і програмах, в яких враховувалися б індивідуальні запити і інтереси обдарованих дітей, то це право роботи з обдарованими дітьми узяла на себе система додаткової освіти. Для дослідника важливим є пошук та застосування найбільш доцільних технологій для раннього виявлення, навчання й виховання обдарованих і талановитих дітей. А це становить одне з головних завдань удосконалення системи освіти. Нерідко творче мислення обдарованої дитини розглядається як відхилення від норм. Експерименти, проведені в різних країнах світу, довели, наскільки складно реформувати систему освіти, змінити відношення педагога до обдарованої дитини, зняти бар'єри, що існують у суспільстві, що блокують його таланти.

Обдаровані люди приносять велику користь суспільству, державі, а і її гордістю. Отже, перед суспільством, державою, навчальним закладом і сім'єю постає проблема навчання і виховання обдарованих дітей.

Обдаровані діти потребують особливого виховання, спеціальних навчальних програм, підготовлених педагогів. Саме тому в ході нашої роботи було здійснено спробу проведення комплексного аналізу проблем адаптації обдарованих дітей. У вихованні цієї категорії дітей особлива відповідальність лягає на сім'ю. Неправильний підхід до обдарованих дітей у родинному колі призводить до негативних наслідків.

Дослідження показує, що обдаровані діти в цілому набагато благополучні, ніж інші діти: не мають проблем в навчанні, краще спілкуються з однолітками, швидше адаптуються до нових обставин. Їх прискорені інтереси і схильності, розвинені вже з дитинства, є доброю основою успішного особового і професійного самовизначення. Проте, на сучасному етапі і у цих дітей можуть виникати проблеми в тому випадку, якщо не враховуються їх підвищені можливості: навчання стає дуже легким або ж немає умов для розвитку їх творчого потенціалу. Як наслідок: вони займаються тільки діяльністю достатньо цікавою і легкою для них. Будь-яку іншу діяльність, яка не виходить в сферу їх схильностей багато обдарованих дітей уникають. Зрештою виникає специфічна ситуація: обдаровані діти, проявляючи очевидну схильність до улюбленої праці, все ж таки не вміють трудитися в тих випадках, коли від них потрібні виражені вольові зусилля.

Іншою серйозною проблемою обдарованих дітей є відсутність творчих проявів. Вона виникає у дітей як особова проблема, як наслідок особливої спрямованості лише на освоєння знань. Особливо часто це відбувається з дітьми, у яких спостерігається прискорений темп розумового і загального вікового розвитку. Розвиток обдарованих дітей гальмується через: відсутність соціально-матеріальної бази, потрібної для вияву обдарованості дітей, механізовану та автоматизовану систему навчання; поневолення дитячої обдарованості бездуховною масовою культурою; відсутність психологічної допомоги дітям у подоланні комплексу неповноцінності.

У ході дослідження виявилось, що основний аспект проблеми полягає не у самій адаптації обдарованих дітей у соціумі, а у розбіжності думок щодо цього між обдарованими дітьми та експертами, що розглядали цю проблему. Я вважаю, що це головним чином є наслідком того, що дорослі люди дивляться на обдарованих дітей та їх адаптацію як на щось унікальне, яке не торкається адаптації усіх інших дітей. Можливо, тут спрацьовують стереотипи, що обдарована дитина – унікальна, тому їй у колективі неодмінно доведеться стикатися з відповідними труднощами. На мою думку, вчителям та педагогам слід більше приділяти уваги не загальним відомостям про обдарованість дитини, а спілкуванню та виявленню особливостей таких дітей, бо кожна дитина сама по собі вже є унікальною! Виходячи з цього можна виділити такі рекомендації:

• Дуже важливо стежити за тим, щоб дорослі не “експлуатували” здібності дитини на шкоду іншим, її інтересам і віковим потребам, не перетворювали її на вузько спеціалізовану високопродуктивну машину. У цьому плані психологу необхідно бути на сторожі інтересів дитини як особистості, яка має безліч потреб, спокус, яка вирішує різноманітні вікові й індивідуальні задачі, навіть якщо вони заважають розвиватися її основному “таланту”.

- Необхідно орієнтувати дорослих і педагогів на цілісний розвиток дитини, зокрема тих сторін її психіки, її "Я", в яких вона не виявляє себе яскраво. Як показує досвід, це завжди легко сприймається батьками звичайних дітей, але часто викликає протест у дорослих, що опікуються обдарованим школярем.

- Консультативна допомога психолога повинна бути спрямована на вироблення педагогами та батьками стилю ефективного спілкування з обдарованою дитиною, адекватної оцінки її вчинків, розуміння її поведінкових проявів. Це завжди ускладнюється тим, що дорослі несвідомо порівнюють таку дитину з її однолітками, бачать її особливості і не завжди готові внутрішньо погодитись з її правом бути не такою, як усі.

На мою думку, більше уваги потрібно приділяти розвитку творчих здібностей учнів. Як рекомендацію вчителю можна навести такі шляхи стимулювання творчої активності учнів на уроці:

- Не погоджуйтесь з відповіддю учня, якщо учень просто констатує факти, вимагати доказів;
- Уважно вислуховувати учнів, ловити кожен вислів чи думку, щоб не пропустити можливість розкрити для них щось нове;
- Постійно пам'ятати: навчання має спиратися на інтереси, мотиви і бажання учнів;
- Прищеплювати учням смак до нестандартних розв'язків;
- Ніколи не казати учням, що у Вас немає часу обговорювати їх "безглузді" ідеї;
- Не скупитися на добре слово, доброзичливу усмішку, дружнє заохочення.

Дана проблематика є просторим полем для подальшої наукової діяльності та плідної співпраці представників влади, навчальних закладів, батьків обдарованих дітей та науковців для створення сприятливих умов для розвитку обдарованих дітей.

Література:

1. Божович Л.И., Личность и ее формирование в детском возрасте. Психологическое исследование, М., Просвещение, 1968, -76с.
2. Кащенко В.П., Нужно ли выделять даровитых детей из общей массы школьников/Антология педагогической мысли. Вторая половина XIX в.- М., 1990.-с.253-271.
3. Кульчицька О.І. Проблеми обдарованості в сучасній психології/Обдарована дитина, №1, 2008, -с.2-7.
4. Кульчицька О.І. Соціальне середовище у розвитку обдарованості/

Обдарована дитина, №1, 2008-с.25-31.

5. Проблемы психологии творчества и разработка подхода к изучению одаренности. Моляко В.А./Вопросы психологии, №5, 1994.-с.86-95.

6. «Психология одаренности детей и подростков»/под ред.Ю.Д.Бабаева, Н.С.Лейтеса, Т.М.Марюгина, 2-е изд., перераб. и доп.-М;Издательский дом «Академия», 2000.-с.69-78.

7. «Психология одаренности: от теории к практике»/под ред.Д.В.Ушакова-М;2000-с.222-236.

8. Теличко Н.В., Американський досвід роботи з обдарованими дітьми можна використати в Україні/Обдарована дитина.-2005. №10-с.27-35.

9. Токарева Л. Соціалізація і розвиток обдарованого молодого учня// Соціальна психологія. – 2006.- №1(15). – С.94-102.

10. Щорс В.В., «Як не помилитися у виявленні ранньої обдарованості дитини/Обдарована дитина, №3, 2007, -с.53-61.

11. <http://www.edu.Kharkov>. Указ Президента України від 24.04.2000р. №61/2000 «Про додаткові заходи щодо державної підтримки обдарованої молоді».

12. <http://www/psychoculture/iatr/org/ua>-Міська програма «Обдарована молодь» на 2003-2006роки.

13. <http://www.obdarovani.Kharkov./com>

Бару И. А.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Гендерные факторы формирования симптомокомплекса

«эмоционального холода»

В последние годы в украинском обществе наблюдаются серьезные проблемы в развитии личности и построении ее межличностных отношений, которые связано с формированием новых социальных феноменов, таких как, девальвация взрослости, рост незрелых форм межличностных отношений (токсическая любовь [1, 2], межличностная зависимость [3], одиночество [4], страх близости «Fear of intimacy» [5], синдром «эмоционального холода» [6]).

С позиций полоролевого подхода, данные феномены могут быть рассмотрены как нарушения в полоролевой структуре личности [7, 8, 9], которая является многоуровневым образованием (симптомокомплекс маскулинности/фемининности). В современных исследованиях показано, что симптомокомплекс маскулинности/фемининности в значительной мере определяет уровень функционирования личности, которая проявляется в разных сферах жиз-